

STIJN DEVILLÉ

VREDE, LIEFDE & VRIJHEID

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst 635
© 2021, Stijn Devillé
Eerste druk 2021

isbn 978-94-6076-635-0
nur 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any way without written permission from the author and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit

Mara Aronson

Ditte Pelgrom

Connie Nijman

Redacteur

Ricky Schouten

Typografie en basis lay-out

Connie Nijman

Printwerk

Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl

Postadres De Nieuwe Toneelbibliotheek

Willem Beukelsstraat 42 1097 ct Amsterdam

Vrede, liefde & vrijheid is online te bestellen op:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

personages

charles

charles d. b. king

vertegenwoordiger van liberia op de vredesconferentie van parijs 1919

minister van buitenlandse zaken

later president-elect van liberia

maynard

john maynard keynes

wiskundige, econoom, filosoof, schrijver, kunstliefhebber

deputy of the Chancellor of the Exchequer

lydia

lydia lopokova

prima ballerina bij de ballets russes

beroemdheid

de handeling

speelt zich af

in en rond het hôtel majestic

in parijs in juni 1919

de ontmoeting tussen de personages is fictief

Leestip: de tekst is leesbaar als in mekaar schuivende verticale kolommen. De bladspiegel geeft zo het pingpongen der dialogen weer. Bovenaan elke pagina staan de namen van de betreffende personages boven hun 'kolom'. Deze plaatsing wisselt per scène.

1. koorts

charles

in 2005
slaagt een team
amerikaanse wetenschappers
erin
de H1N1-stam
tot leven te wekken
die de oorzaak was
van de spaanse griep

(pandemie die tussen
maart 1918 en juni 1919
wereldwijd meer dan 50 miljoen
levens eiste)

het onderzoeksteam in atlanta
krijgt voor de voeten geworpen
dat ze het effectiefste
biologische wapen
hebben gereanimeerd
dat ooit heeft bestaan

en dat gezien ze hun onderzoek
ontsluiten
op het internet

ze nu criminelen
of misdadige
dictatoriale regimes
een recept voor
terreur
hebben bezorgd

biochemische oorlogsvoering

de onderzoekers werpen tegen
dat ze nu eindelijk
antwoorden
zullen vinden
op de vraag
naar wat er precies is gebeurd
in 1918

en met die antwoorden
kunnen voorkomen
dat een dergelijke ramp
zich nogmaals voltrekt

een ramp
overigens
die
onooglijk klein begint
die ochtend van 4 maart 1918

met een wat schraperige keel
beetje hoofdpijn
koorts ook

bij een legerkok
in camp funston
in kansas
waar de troepen verzamelen
voor ze naar europa vertrekken
tegen de middag
melden meer dan 100
rekruten
onderofficieren
en pelotonscommandanten
zich bij de ziekenboeg

en in de dagen en weken
die volgen
groeit hun aantal

zo snel

dat een vliegtuighangar
wordt omgebouwd
tot lazaret

in april
heeft de griep zich
aan de oostkust verspreid
waar de troepen aan boord gaan
en even snel
gaat het virus
aan de andere kant van de oceaan
met hen weer aan wal
in brest
en andere franse havensteden

luttele dagen later
heeft de griep de loopgraven bereikt
en vandaar loopt ze simpelweg mee
met de manoeuvres
van de legerlogistiek
over vlaanderen
frankrijk en groot-brittannië
en verder door naar italië
en spanje

allicht was de spaanse koning
alfonso al ziek
toen hij in hoogsteigen persoon
het visum regelde voor
zijn goede vriend sergej diaghilev

en lydia lopokova
en hun ballets russes
om vanuit madrid
over parijs
naar londen te reizen

nog diezelfde maand
duikt de ziekte op
in het duitse breslau
(wat vandaag wroclaw is in polen)
en in de russische havenstad odessa
(die nu in oekraïne ligt)
want met de vrede van brest-litovsk
die de keizer sluit
met lenin
laten de Duitsers
besmette russische krijgsgevangenen vrij
die de griep meenemen

richting rusland

duitse troepen
worden intussen
van het russische front
naar het westen gebracht

door de strijd geharde soldaten
sterk
in infiltratie van de
vijandelijke linies

voor het eerst in vier jaar strijd
rukken de Duitsers op
kilometer
na kilometer
ver voorbij de vijandelijke stellingen

het was nog lente
toen de griep ook
noord-afrika bereikte
en van daaruit
langs het koloniale spoorwegnet
steeds dieper door het continent

vanuit sierra leone
verspreidt de ziekte zich die zomer
langs de kust van west-afrika
en neemt ze ook ons land in
liberia
te voet loopt het virus verder
per fiets
of met de kano
over het water

in abessinië raakt
keizer haile selassie besmet
maar hij weet te overleven
in zuid-afrika
bezwijken zwarte zwangere vrouwen
één na één onder de griep
maar in een kraal
in het dorpje mvezo
wordt de achterkleinzoon geboren
van de koning van de thembu
rolihlahla mandela is zijn naam
oproerkraaier mandela
maar later zal hij madiba worden genoemd
of nelson

in het charité in berlijn
spreken de artsen
van rode gezwollen longen
vol bloed

en met een rozig schuim
tanden vallen uit
en haren
mensen bloeden uit neus en mond
zwangere vrouwen
verliezen hun vrucht
of sterven zelf
sommige mensen
beginnen te ijlen
anderen hebben lange
hartverscheurende huilbuien
mensen plegen zelfmoord
springen uit het raam
of werpen zich onder de trein
er is sprake van
duizeligheid
slapeloosheid
aangetast gehoor
en verminderd reukvermogen
velen worden kleurenblind
en zien de wereld
als zij overleven
alleen nog bleek en dof

diezelfde maand
openen de geallieerden
de tegenaanval
en verse troepen
en tonnen materieel
worden aangevoerd
vanuit de vs

aan boord van het troepenschip
de leviathan
wordt de amerikaanse onderminister van marine
tijdens een echtelijke ruzie

met zijn vrouw eleanor
eerst bevangen door hoofdpijn
en een schorre keel
te hard geroepen
denkt hij nog
(hun huwelijk stond toen al op springen)
maar toen franklin delano roosevelt
vervolgens koorts ontwikkelde
wist hij dat de spaanse ziekte
ook hem te pakken had

op 8 augustus breken de geallieerden
eindelijk door de duitse linies

vier jaar lang
zijn de verschuivingen aan het front
een kwestie van meters geweest
en na hun korte doorbraak
in de lente
trekken de Duitsers
zich nu weer
kilometer na kilometer terug
laten ze hun kanonnen achter
hun tanks
hun soldaten

bij half oogst
vragen de Duitsers hun keizer
te onderhandelen
tegen september
smeken ze
om vrede
tot elke prijs

tegelijkertijd
dansen lydia lopokova

en leonid massine
met les ballets russes
in het coliseum in londen
de magere massine moet minutenlang
met alleen een lendendoek
levenloos op de koude scène liggen
van het onverwarmde theater
en voelt hoe een tochtstroom
langs zijn lichaam trekt

massine bleef gezond
maar de bewakingsagent
bij de deur van het theater
een beer van een vent
werd die dag onwel

op zijn jukbeenderen
verschijnen twee mahoniebruine vlekken
en in geen tijd
heeft zijn gehele gezicht
die donkere kleur
van oor tot oor

het is een diep
schemerachtig
naar rood neigend donkerpaars

zolang rood
de overheersende tint blijft
is er reden tot hoop
maar zodra het rood dieper kleurt
naar paars of blauw
kantelen de kansen
blauw wordt algauw zwart
dat zwart verschijnt eerst
aan vingertoppen en tenen

onder de nagels
en kruipt via de ledematen
verder
over heel het lijf

eenmaal het lichaam zwart
volgt de dood
in luttele uren
het lijk bederft erg snel
en de borst zwelt verder op
de kist moet meteen dicht

mensen wordt geadviseerd
in zakdoeken te niezen
en geregeld
de handen te wassen
ramen open te houden
en mondkmaskers te dragen

in praag hoort
franz kafka
vanop zijn ziekbed
hoe
legertroepen
de oude binnenstad
vergrendelen
uit voorzorg tegen een revolutie
nu oostenrijk-hongarije
gefallen is

in wenen sterft gustav klimt

niet veel later merkt
egon schiele
dat zijn zwangere vrouw edith
temperatuur maakt

en snel verslechtert
koortsachtig begint hij
aan een donker portret van zijn toekomstig gezin:
hijzelf
edith
en het kind
dat nooit het licht zal zien
alledrie naakt
hun lichamen gevlekt
tegen een donkere achtergrond
edith overlijdt

drie dagen later
neemt het zwart ook van schiele bezit
het schilderij
nog niet voltooid

in november breken opstanden uit
in duitsland

op de negende dag
doet wilhelm afstand van de troon
op de elfde
wordt de wapenstilstand getekend
in een franse treinwagon

de voorwaarden laten geen twijfel
over de omvang van onze overwinning

over de hele wereld
breekt de feestvreugde los

honderdduizenden mensen
gaan de straat op
dansen en zingen
van naïrobi tot lima

van kaapstad tot bombay

en met de soldaten
die als gebroken beloftes
huiswaarts keren
naar alle hoeken van de wereld
reist de griep mee terug
en springt ze over
op de extatische menigtes
de feestvierders
die hun verloren zonen welkom heten
de moeders
de vrouwen
de liefjes
die de zware novemberregens trotseren
in naam van de vrede
de liefde
de vrijheid

alcohol
zo denken de mensen
zou het virus vernietigen
en dus wordt er gedronken
en algemeen wordt aangenomen
dat roken
de ziektekiemen zou smoren

in zijn appartement in parijs
trekt le corbusier zich terug
op een medisch dieet van
sigaren en cognac
onder zijn raam
trekt een menigte voorbij
luidruchtig
zingend
brallend

richting boulevard saint-germain
ze roepen
weg met wilhelm
dood aan wilhelm
vijfhonderd meter verder
wringt blaise cendrars
zich door de massa
hij is op weg naar zijn goede vriend
guillaume apollinaire
en wanneer hij eindelijk
het appartement bereikt
vindt hij guillaume
op zijn rug
helemaal zwart
met opgezwollen borst
stinkend naar beschimmeld stro

vanop de straat
doorheen het raam
klinkt nog steeds
à bas guillaume
à mort guillaume
en hoewel die verwensingen
bedoeld zijn voor de kaiser
zijn het de laatste woorden
die apollinaire te horen krijgt

als in het begin van het nieuwe jaar
de eerste gezanten arriveren
voor de vredesconferentie
in parijs
worden de metrostations
en de theaters
vol bleekwater gespoten

ik kom met de trein uit le havre

de boottocht vanuit monrovia
was lang en hard

maar bij aankomst in parijs

schijnt de zon

hier en daar wordt puin geruimd
van de bombardementen
die de duiters
nog in het laatste oorlogsjaar
vanop meer dan 100 kilometer
hebben uitgevoerd

geen glas-in-lood meer
in de notre dame

overal in de straten
in kerkportalen en
op de trappen van de metro
troepen bedelaars samen
oudgedienden uit de oorlog
die in de strijd niet alleen
hun have en goed hebben verloren
maar vaak ook een arm
een been
of een stuk uit het gezicht

ik steek de seine over
naar de quai d'orsay
waar de onderhandelingen
worden gevoerd
over de vrede
de overwinning

ik moet wachten

mijn naam niet op de lijst
charles d.b. king
représentant
du libéria

geen hotels meer beschikbaar
meldt men mij
alles volgeboekt

omdat ik engels spreek
tipt iemand me
hôtel majestic
avenue kléber

dat wordt gehuurd door de britten
wellicht is daar nog een kamer vrij

en nu ben ik hier

2. overwinning

charles

maynard

onze overwinning?

ik logeer al drie maanden
in dit hotel
en plots
voor het eerst
spreekt iemand me aan

euhm –
excuseer?
het spijt me
ik heb even staan luisteren
onbeleefd van mij
het is een boomlange man
rijzig
ik schat meer dan twee meter
kalend
met een grote snor
en een paardengebit

maar ik hoorde u dus zeggen
onze overwinning

ja
en u bent?
charles king
ja?
minister van buitenlandse zaken
van liberia
i see
wat bedoelt u
excuseer

excellentie
john maynard keynes
british treasury
u bent keynes
the one and only

op mijn vader
en mijn broer na dan
natuurlijk
wat is uw probleem
met onze overwinning
laat zitten

de overwinning
heeft vele vaders
wat bedoelt u
niets

gewoon

misschien moet ik niet

nee
vergeet het
laat zitten
ik heb blijkbaar
iets verkeerd gezegd
nee
geen probleem
het ligt niet aan u

of toch niet
aan u alleen

ik heb een zware dag gehad
of week

zeg maar

ik vraag me soms af
wat ik hier doe

niks om u mee lastig te vallen
geen probleem
ik kan er tegen
iedereen hier
op de vredesconferentie
schijnt de cruciale bijdrage
te hebben geleverd
aan het verslaan van de Duitsers
dat heb ik niet gezegd
u niet
misschien
maar u spreekt wel over
onze overwinning
is het de uwe dan
nee
daar gaat het helemaal niet om
we staan aan uw kant
nee daar gaat het dus niet om
we zijn niet hier om vast te stellen
wie gewonnen heeft
we proberen een vrede te sluiten
natuurlijk
maar iedereen blaast hier zijn bijdragen op
in de oorlogsinspanning
één voor één
vragen ze een schadevergoeding
die vele malen groter is
dan de werkelijk geleden schade

hoe verwachten ze dat Duitsland
ooit zo'n herstelbetalingen kan doen?

ja
ik weet niet –
pas op
ik begrijp hoe dat gaat
het is politiek
het is strategie
maar hoe het ons zal helpen
een duurzame vrede te sluiten
met de Duitsers

dat versta ik niet

ik ben de hypocrisie
de kuiperijen
zo hartsgrondig beu
u bent op dreef
allemaal bewijzen ze lippendienst
aan president Wilson
en zijn vredesprogramma
aan de open diplomatie
transparantie

de Belgen!
de Belgen hebben vandaag hun claims
voorgelegd

ronduit absurd

ze schatten hun schade
op 2,5 miljard dollar

tweeëneenhalf miljard
Amerikaanse dollar

dat is meer dan alle bezittingen samen
die het land ooit heeft gehad

belgië is zwaar getroffen
in deze oorlog
ja
dat zegt iedereen
ik heb foto's gezien
van de verwoesting van ieper
zeker
dat is niet mijn punt

maar op ieper en de westhoek na
en misschien
de bibliotheek van leuven
is het land intact gebleven
antwerpen
brussel
gent
oostende
ze zijn vier jaar lang bezet
en uitgemolken door de Duitsers
ja dat klopt
maar alleen een achterlijk
stukje land werd verwoest
een beperkt hoekje
achter de ijzer
dat altijd al armlastig en ingedommeld was
boerenland
niet de minste industrie
of cultuur

met slechts een paar miljoen
kan je elke mogelijke machine
vergoeden
die België ooit bezat

tweeëneenhalf miljard dollar

die belgen zorgen heel goed voor zichzelf
dat staat wel vast

ik ben belgië niet
nee
natuurlijk
excuseer

al zal het me verwonderen
welke schade –
liberia?
welke schade liberia
zogezegd heeft geleden
zogezegd
en welke claim u
de duiters in de nek wil draaien
daarvoor ben ik niet hier
iedereen is hier
om zijn zaakje
te bepleiten
kan zijn
hoeveel troepen
heeft liberia geleverd
hoeveel zijn er gesneuveld
welke bombardementen
heeft u ondergaan
600
pelotons
troepen
manschappen
600 man
ja
en hoeveel slachtoffers
daar heb ik nog
geen cijfers van
geen cijfers

nee

als ik me goed herinner
zijn jullie
op het allerlaatste moment
in deze oorlog gestapt

hebben jullie lang genoeg gewacht
om te zien
welke kant het uit ging
en toen u zag
dat de geallieerden zouden winnen
van zodra ook amerika meedeed

keerde u uw kar
en stond u plots aan onze kant

wij wouden helemaal niet
in deze oorlog betrokken raken

mijnheer keynes

net zoals
nederland
of spanje

onze roots
en onze loyautéit
liggen in amerika

maar drie vierde
van onze handel
voerden wij met duitsland

wiens kant moesten wij kiezen?

uw land

beukt al jarenlang
op onze grenzen
en op onze soevereiniteit

wij zijn het eerste vrije land
in west-afrika
mijnheer keynes

en dat willen we graag zo houden

vanuit monrovia
hadden we één enkele communicatielijn
met de rest van de wereld

een duitse telegraafpost
met een kabel onder de oceaan

maar groot-brittannië dwong ons
die onklaar te maken

dus kregen we de Duitsers
tegen ons

en toen de Duitsers daarop
monrovia bombardeerden
was het onze navy
die ervoor heeft gezorgd
dat het ophield
en dat het bij dat ene bombardement
is gebleven

uw land
behandelt ons als een kolonie
mijnheer keynes

dat zijn we niet

neen
neen

excuseer
excellentie

ik –
u had een zware dag
ja
ik –
ik had niet de bedoeling
u op stang te jagen

excuus
excuses aanvaard

even zwijgen we

in de lobby
is het stil geworden
het is etenstijd
en de britten zijn klokvast

iets drinken?
in principe
drink ik niet

in principe of
uit principe?

tegen de griep
heb ik mij laten vertellen
zou het wel –
tegen de griep dan
ja

scotch?
graag
even de binnenkant
ontsmetten
ja
gorgelen
en doorspoelen

hoognodig
na een dagje politiek
er staat veel op het spel
ja
een betere wereld
jaja
u klinkt bitter
na zes maanden
koester ik geen illusies meer

cheers
u bent al even hier
we zijn hier

in januari

met zo'n hooggestemde en
eerbare gevoelens
begonnen

en nu
zes maanden later
is die hele vredesconferentie
een strategisch opbod geworden
van opportunistische
nationale
of nee
erger nog

van persoonlijke
en partijpolitieke belangen
cheers
onze premier bestond het
om vlak voor de conferentie
vervroegde verkiezingen uit te schrijven

alleen
om zijn machtspositie te versterken
kan je dat geloven?
hij heeft de oorlog gewonnen
dus zou hij ook wel
de verkiezingen winnen
zoiets
lijkt me evident
maar tijdens de campagne
is de oppositie erin geslaagd
de vredesconferentie
als verkiezingsthema op de agenda te zetten
straf de keizer
doe de Duitsers betalen
dat werden plots de slogans
ook backbenchers binnen zijn eigen partij
begonnen de premier op te jatten

we persen Duitsland uit
als een citroen
en dan nog iets harder

dat was wat ze zeiden

Lloyd George had geen keus

als hij de verkiezingen wou winnen
moest hij mee in het opbod
en dat deed hij

we persen tot de pitten piepen!
en dus won hij
met een programma
en een slogan
die de zijne niet zijn

hij heeft zijn eigen
politieke gewin
zijn eigen carrière
verkozen
boven het algemene belang

exact wat ze in 2016 met
de brexit hebben gedaan
deden ze nu ook

politiek is een vuile stiel

ik vind het degoutant

maar intussen
hebben de britten
toch maar mooi
de duitse marine in beslag genomen
de duitse handelsvloot
en de duitse kolonies in oost-afrika

als amuse-gueule
voor de onderhandelingen

jullie hebben je slag al thuisgehaald
en het spel moet nog beginnen
*(er klinkt een luide slag
iets is gevallen)*

o mijn god

wat
niet kijken
wat is er
lopokova
wat?
nee
niet kijken
dat is lydia lopokova
wie
de danseres
wat komt die hier doen?
dansen?
ja
die daar?
je zou het niet zeggen
nee

in londen is ze heel populair
in londen?
ja
geen idee wat ze hier nu doet

ik laat u
u wat?
tot ziens
mijnheer keynes –

en hij verdwijnt?

3. volgeboekt

charles

lydia

pakjesdienst!
pakjesdienst!

portier!
portier!

piccolo!

hallo?
mijnheer?

ik?

ja
wie anders?
(*steekt haar tong uit*)
kan u mij even helpen?

ik weet niet –
wij leven
om mekaar
te helpen

dat zei mijn moeder altijd
(*hij helpt haar recht*)
dank u
graag gedaan
wacht

uw pourboire
mijn wat?
pourboire
neen
dank u

ik ben geen knecht
okee
dienst inbegrepen
ik begrijp het

heeft u een kamer?
ik heb een kamer
natuurlijk
prima
waarom
om te overnachten
natuurlijk
ik ben moe

die spullen mogen meteen naar boven
dat kan niet
het is mijn kamer
mevrouw

ik vraag
heeft u een kamer

ja
u zegt ja

ja
ik wil slapen
niet in mijn kamer
uw kamer

ja
en hij?
heeft hij mij gezien?

wie
maynard

ik vrees van wel
祇盃砂砌 ”眇省秋盾盹 (sjoert voizmie, verdomme)
waarom?

is hij uw partner?
u kent hem?

natuurlijk
is in december drie keer
in mijn loge geweest

met zijn vriendje
vriendje
duncan grant

de schilder
in uw loge
zij wouden eigenlijk
massine bezoeken
mijn danspartner
bij het ballet
zij houden van de liefde
van de man
u danst
kijk

voel maar eens aan
mijn been

hoe sterk
heel vriendelijk

maar
bedankt
voel maar
dank u
voel!

heel sterk
ziet u

o
de trein was de hele tijd

aan het bobbelen

眉癸眉 竿 砍研砌癸看癸! (kak ya oustàla!)

wat zegt u

ik ben kapot

uitgeput

wat zeult u ook mee

in die koffers

een of ander kadaver?

inderdaad

het stoffelijk overschot

van tsaar nicolaas II van rusland

u –

gewoon

schoenen

en

woordenboeken

allebei levensnoodzakelijk

voor de menselijke natuur

het hotel is volgeboekt

bent u de manager?

belt u even pablo

of igor

zij verblijven meestal hier

ik zal op hun kamer slapen

u vergist zich

ik ben niet –

stravinsky – kamer 108

picasso – 110

vooruit

madame lopokova

ik ben hier te gast

het hotel is volgeboekt

voor de conferentie

u kan hier niet blijven

bel dan naar keynes
dan blijf ik bij hem
ik kan nergens naartoe

(ze breekt)

alles is weg
mijn man is weg
mijn geld is weg
ik ben gebraakt als een rat
ik kom van londen
met de boot
met de trein
hobbel
bobbelt
ik ben misselijk
hoe kan ik nog dansen?
wat moet ik doen?
ik kan niet naar serge
ik kan nu echt niet naar serge
uw man?
neeneenee
mijn baas van het ballet
sergej diaghilev
hier
serge is hier
ergens
in dit hotel
god nee
niet in dit hotel
hij is in parijs?
ja
hij is in het grand hôtel
gaat u dan naar hem toe
nee
niemand mag weten dat ik hier ben

zeker niet serge

ik moet een oplossing vinden

en ze valt flauw

4. een homo, een zwarte en een ballerina

charles

maynard

lydia

kom

we tillen haar op

en brengen haar

naar boven

—

neem haar benen

haar benen?

wat?

nog nooit vrouwenbenen

vastgepakt?

daarnet nog

vooruit

en dan?

naar boven

niet naar mijn kamer!

ik ben een getrouwd man

ik ben gelovig

naar mijn kamer

ik ben niet gelovig

en al zeker niet getrouwd

(ze brengen haar weg)

oei oei oei
ai ai ai

hier is goed
leg maar neer
dank u
dank u
graag gedaan

oei oei oei
mijn rug

en mijn hart

je zou verwachten
dat een hotel als dit
hier personeel voor heeft

hohoho
vroeger hadden ze hier
uitstekende valets
om flauwgevallen vrouwen
naar hun kamer te brengen
hehehe
gaat het?
ja
even op adem komen
kortademig

en een zwak hart
geen probleem

waar zijn mijn sigaretten?

ze hebben alle franse
hotelpersoneel ontslagen
en vervangen door britse
kostschoolsurveillanten

wat –

waarom?

uit vrees voor spionage
spionage?

jep

door de Duitsers

neenee

de Duitsers

zijn voorlopig wel knock-out
de Fransen

Lloyd George

is bang

dat die onze

strategieën willen

achterhalen

en ons dan dwarsbomen

in plaats van haute cuisine

krijgen wij nu

dezelfde plaatgekookte knollen

als in de cafetaria

van Cambridge

ik kan u de Franse restaurants

in de buurt

aanbevelen

ik eet elke dag uitmuntend

ja

escoffier heeft een nieuwe patissier in dienst
een vietnamees
jonge kerel
ho chi minh heet hij
 ho chi minh?
uitstekend
gaan we zeker nog van horen

in plaats van croissants
krijgen we hier porridge
als ontbijt

omdat we zelfs bij
het onderhandelen van de vrede
onze eigen bondgenoten
niet vertrouwen
zetten we het hotelpersoneel buiten

bijna allemaal
oorlogsweduwen en wezen

eenvoudigweg op straat gezet

die ironie schijnt onze premier
volledig te ontgaan
 mij ook

de grap is natuurlijk
dat onze kantoren
in hotel astoria zijn
hier verderop
daar is het franse personeel
wel nog aan de slag
terwijl al onze
dossiers en dépêches

onze notulen en telegrammen
er heel de nacht
voor welke mogelijke spion dan ook
voor het grijpen liggen

ja
excuseer

ik kan mijn minachting
voor de stupiditeit
soms maar moeilijk onderdrukken
dat was me niet
ontgaan
neen
u bent rechtuit
ik houd me niet in
dan zult u me zeker toestaan
ook rechtuit te spreken
by all means
u bent minister
ik ben maar een ambtenaar
ja

ik heb het gevoel
dat op dit moment –
(lydia valt uit het bed)

au
excuseer
au
gaat het?
dit lijkt
het begin van een mop
wat?
een zwarte
een homo
en een ballerina

zitten samen in een hotel
lydia
mijnheer keynes
ik ken de dame niet
maar ik wens niet
als zwarte bejegend te worden
u bent toch zwart

lydia –
ik ben niet hier
omdat ik zwart ben

integendeel
mevrouw

ik ben hier
als vrij man
als vertegenwoordiger
van een vrij land

excuseer
excellentie

ik –

lydia –

ik ben maar een gewoonlijke vrouw
ik heb minder rechten
dan jullie

ik heb niet eens meer
een land

de revolutie heeft 砂渺研研盹竿 (rassieja, rusland)
helemaal gereten

mijn land
is opgericht
door vrijgelaten slaven
mevrouw
maar nu

zijn wij vrije mensen
net als u
 mijn grootvader
 was ook een slaaf
spot niet met mij
 ik heb hem nooit gekend
 hij was een lijfeigene

zijn eerste meester
was een zachte man
maar een zuipschuit
hij heeft hem ingezet bij het gokken
en verloren
de tweede meester was een varken
mijn '盆'砍禹眉癸 (djedoesjka)
probeerde te vluchten
maar werd teruggehaald en verkocht

kort daarna heeft de tsaar de wet gemaakt
om iedereen vrij te laten

toen stond hij zonder een kopeke op straat
mijn grootmoedertje
heeft hem gered
excuseer
 dat wist ik niet

in rusland herken je
de slaven aan hun naam
lopukhov
betekent klitteplant
of distel

een naam kan je veranderen
ja

maar

ik ben nogal

klitterig

dus –

ik neem aan

dat u de bolsjevisten steunt

ik ben niet echt in staat

wie dan ook

te steunen

momenteel

neen

excuseer

neenee

ik moet mij excuseren

ik blabbel teveel

echte blabbelkous

mijn tong is heel los op het hart

jullie zijn hier om de

wereldproblemen op te lossen

en ik val jullie lastig

met mijn lage bloeddruk

maak je geen zorgen

wij lossen hier helemaal

geen wereldproblemen op

we maken er alleen maar nieuwe

het lijkt alsof

parijs

de hoofdstad van de wereld is

en deze conferentie

de belangrijkste zaak

van de wereld

en jullie
zijn misschien wel
de belangrijkste mannen
van de wereld

dat zijn we
zeker niet

wilson
lloyd george
en clemenceau

dat zijn de mannen
hoezo?
zij doen wat ze willen

ze nemen een meetlat
en trekken grenzen op een kaart
zonder nadenken
ze creëren nieuwe landen
en schaffen landen af

en zo brengen ze een nieuwe
internationale orde tot stand

dat is de bedoeling
wat?

tja

de wereld veranderen
meestal zijn ze banaal
zo'n machtige mannen

ja

ze vrijwaren vooral

de belangen van hun eigen land

en wij doen er niet toe

toen ik twaalf was
werd ik aan de tsaar voorgesteld
toen ik achttien was
aan president taft
die was totaal ongeïnteresseerd
ik zei hem
dat ik hoopte dat wilson
de verkiezingen zou winnen
ik ben blij
dat u geen stemrecht heeft
zei hij

maar wilson won

ja

zelfs zonder mijn stem
stemmen is belangrijk

vertegenwoordigd zijn

ik ben hier
als vertegenwoordiger

van liberia

ik ben hier niet
als vertegenwoordiger
van de 200 miljoen zwarten van de wereld
maar
op deze conferentie
waar al zes maanden lang
door drie bejaarde witte mannen
de volledige wereld wordt hertekend
blijk ik

te midden van een paar duizend gezanten

de enige zwarte te zijn

zo –
zo had ik het
eerlijk gezegd
nog niet bekeken
nee

natuurlijk niet

en dat is nu precies
mijn punt

maynard

heb je hier ergens een emmer?

(ze moet overgeven)

5. het goede doen

maynard

lydia

dank dat je helpt
maynard

you're welcome

je bent een goed mens

niet iedereen
zal het met je eens zijn

beetje saai misschien

maar wel goed

dank voor je oprechtheid

het is belangrijk
oprecht te zijn
en goed

daar leven we voor

het ware
het goede
en het schone

ja
nu weet ik zeker
je bent echt saai

(ze lacht)
mijn vrienden in bloomsbury
vinden dat ik alles
verraden heb
 virginia woolf zeker
 en die kleine recensent
 t.s. eliot
misschien hebben ze gelijk
 ze zijn altijd zo hoog van hart
ik heb een oorlog
helpen financieren
terwijl ik pacifist ben
ik slijt mijn dagen
op het ministerie van financiën
ik hou me bezig
met geld
rentes
schulden
in plaats van met het
schone
en het goede
 geld is belangrijk
misschien
ik weet het niet

jij
jij bent bezig met het schone

kijk
mijn portefeuille
veel geld

zo lijkt het

maar het is alles wat ik heb

toen ik de taxi moest betalen
zag de chauffeur
mijn volle portefeuille
u zit er warmpjes in
ik zei
alles wat nog overschiet
van al mijn werk
u werkt?
ja
ik dans

hij vroeg of ik engels was
en of ik mijn ouders bij me had
nee
ik ben helemaal alleen

hij zei
ik wens u alle geluk mademoiselle
en als ik het zeggen mag:
wees verstandig

ja zei ik

moeilijk

waarom
ben je hier
lydia?
 waarom
ik heb je
nog nooit zo gezien
 nee
waarom
ben je hier
 in parijs
in parijs

in dit hotel
in mijn kamer
ik weet het niet

ik moest weg

ik kan niet naar serge

die zit in het grand hôte!l

dus kwam ik naar hier
in de hoop iemand –
igor of pablo

in de hoop iemand
die ik kan vertrouwen –

iedereen in londen
is naar je op zoek
de kranten staan vol
famous ballerina
vanishes
verraad me niet
ze spelen een
vervangprogramma nu
allemaal oud werk
terwijl jullie première overal
lof krijgt
vooral jij lydia
de pas de deux
die je danst
in la boutique fantasque
schijnt furieus te zijn
opzwepend
ongezien
pff

dat is een cancan
het publiek wil je zien
loppie
loppie
als mensen je
een koosnaam geven
weet je dat ze van je houden

ik heb een brief van thuis

gekregen
net voor ik vertrok in londen
ik ben zo blij
iets van hen te horen
ze leven nog
allemaal
dat is goed toch

ja

zij waren bezorgd om mij
omdat er al maanden
geen post meer doorkwam
in petrograd
maar nu hadden ze
een britse krant gevonden
met een artikel over onze première
dat ik danste
en leef
ze zijn zo fier
en blij

en ik zit hier

mijn moeder vraagt niet
om hulp
in de brief
en toch

lees ik
in ieder woord
dat ze erom smeekt

ik weet niet
wat ik moet doen

ik wil naar huis
ik ben beschaamd
je kan nu niet naar rusland
lydia
sint-petersburg is een belegerde stad

jij weet evenveel van rusland
als van de achterkant
van de maan
ja

niemand mag weten
dat ik hier ben
maynard
rust uit
randolfo is weg
maynard
wat bedoel je
hij is weg
ervandoor
ze zeggen
naar rome

ik weet het niet

ik had me nooit –
ik heb me gewoon –

hij kon heel lief zijn

charmant
krijgt altijd alles geregeld
ik dacht dat ik in goeie handen was

en nu is hij ervandoor
met mijn geld

alles wat ik de afgelopen
tien jaar bij mekaar heb gedanst

weg

en nu blijkt hij tegelijk getrouwd
met een andere vrouw
zijn jullie gescheiden
helemaal niet

maar blijkbaar was hij
al getrouwd
voor hij met mij trouwde
dan is hij strafbaar
kan me niet schelen
eigenlijk
die vrouw

maar het geld

maakt me zo kwaad

niet om het geld zelf

maar om wat het betekent

ik ben zo dom
zo naïef

in new york
ben ik vijf jaar lang

mijn eigen baas
geweest

onafhankelijk

ik was een rijke vrouw
ik kon doen wat ik wou

ja
de meeste dansers sterven arm
maynard

eens de dertig voorbij
is hun carrière gedaan

dansen
is alles wat ik kan

ik voel mij plots wel duizend jaar oud

ga terug
ga terug naar londen
nee
door nu te verdwijnen
blaas je alle bruggen op
ik kan niet
teruggaan

ik ben overtijd

ik kan zo niet dansen

ik heb slappe benen
hoofdpijn

moet constant overgeven
ja
hoe kan ik dansen met een kind

6. krant

charles

maynard

we staan blijkbaar
allebei
in de krant vandaag
mijnheer keynes
 euhm
 sorry
 wat zegt u?
ik zie hem 's ochtends
in de lobby
hij staat bij de telefoon
en ziet er
verward
uit
 excuus
 ik ben even –
 wat zei u
dat we allebei
in de krant staan
 o
 wat staat er?
groot artikel
dat u het bedrag
dat duitsland
in staat is af te lossen
als herstelbetaling
voor de oorlog
schat op 10 miljard dollar
 o ja
 dat

klopt

maar er staat ook
dat lord sumner
en lord cunliffe
 ah
 the heavenly twins
wie
 ik noem ze zo
 de hemelse tweeling
 onuitstaanbare sujetten

als lloyd george
de hakken in het zand
wil zetten
dan stuurt hij de tweeling
en als hij iets
voor mekaar wil krijgen
mag ik het oplossen
zij beweren dat duitsland
makkelijk 40 miljard
kan betalen
 als we duitsland
 willen melken
 moeten we het
 niet eerst
 slachten
 40 miljard
is een absurd getal

de tweeling
stelt een stappenplan voor
waar in de eerste jaren
alleen een rente van 5 percent
wordt afbetaald
dat wil zeggen dat de duiters
jaarlijks 750 miljoen dollar afbetalen

als rente op de eerste schijf alleen al
en in 1936
zullen ze vervolgens
een gecumuleerde schuld
hebben uitstaan
van 65 miljard
in plaats van schuld af te lossen
komen er in het geniale plan
van de tweeling
alleen maar schulden bij

duitsland wordt veroordeeld
om al zijn inkomsten
aan de geallieerden af te dragen
tot in de eeuwigheid
ze worden onder curatele gezet
ja
klinkt bekend
we zijn bijna vijf jaar geleden
in deze oorlog gestapt
om een eind te maken
aan alle oorlogen

en nu
zijn we bezig
een vrede te stichten
die een eind zal maken
aan elke vrede

een verdrag
dat niet te verdragen valt
denk aan uw hart
het is niet om te lachen
excuus
ze zijn uit
op een carthaagse vrede

lloyd george
en de tweeling
denken er alleen hun voordeel
mee te doen
ze zijn heel populair
thuis
in londen
met dit soort uitspraken

hij belde net
wie
david
wie?
de premier
lloyd george
ja
hij wil
dat ik me achter
de tweeling schaar

hij schold me de huid vol

het is niet het moment
om tweedracht te zaaien
in onze eigen delegatie
dat begrijp ik
neen

ik denk
dat het een van de grootste
politieke stomiteiten is
om duitsland
zoveel mogelijk geld
uit de zakken te kloppen
het is wraakzuchtig
wreedaardig

maar vooral
kortzichtig
en dom

het probleem
van duitsland
valt niet op te lossen
met hebzucht
maar met
met
ik weet niet

grootmoedigheid
ruimhartigheid
europa
is financieel bankroet
mijnheer keynes

en de europese leiders
zijn moreel bankroet

terwijl
aan de andere kant
van de oceaan
de Amerikaanse economie
al vier jaar lang
alleen maar groeit
door deze oorlog

de fabrieken draaien er op volle toeren
de landbouw
wall street

u denkt
dat de britten
de oorlog hebben gewonnen

nee

de amerikanen

die hebben deze oorlog gewonnen

(ze moeten
al hun schulden
kwijschelden)

wat zegt u?

de vs
moet al haar oorlogsleningen
kwijschelden

u bent gek
als zij dat doen
hoeven de britten
en de fransen
op hun beurt
duitsland niet leeg
te zuigen

gewoon schulden
tegen mekaar wegstrepen

dan kan europa
haar geld besteden
aan heropbouw
én
aan handel met de vs

amerika
heeft alle belang bij
een stabiele en gezonde
economie in europa
oorlogsleningen

moeten betaald worden

ja

klinkt misschien logisch

voor een politicus

of een bankier

maar een boer

die zijn zoon heeft verloren

en wiens hoeve is verwoest

ziet niet veel rechtvaardigheid

in hogere belastingen

om Amerikaanse bankiers

te verrijken

het gaat om geld

van de Amerikaanse

belastingbetaler

frau merkel zal later

exact hetzelfde argument

gebruiken

tegen de Grieken

het is een tikkende tijdbom

het zal Europese landen

tegen mekaar opzetten

en tegen Amerika

het zal in elk geval

geen langdurige vrede –

ik geloof nooit

dat u de Amerikanen

hiervan kan overtuigen

neen

ik weet het

ik
ik broed op iets
we rekenen
op uw vernuft
mijnheer keynes

excuseer
ik moet naar de commissie
geen probleem
en u?
wat doet u vandaag?
zoals gewoonlijk
beetje rondhangen hier
in de lobby

ik ben intussen drie maanden
in parijs
en heb toch al aan
twee vergaderingen
mogen deelnemen
o
dat is jammer
in de politiek
is geduld
van levensbelang
juist

u heeft me nog niet verteld
wat er over u dan
in de krant staat vandaag
o
een fait divers

klein artikeltje
achterin
wat staat er?

de verkiezingsuitslag
en?
ik ben zonet verkozen
tot president
van liberia

7. het rijktek van le majestic

lydia

elke kamer in dit hotel
trekt lijnen
naar de rest van de wereld
op deze vloer
liepen sinds de bouw in 1864
tot vandaag
koningen en
prinsen
presidenten
generaals en
artiesten
professoren
ondernemers
diplomaten en spionnen
uit rusland en spanje
britten en duiters en fransen
amerikanen
ze sponnen
een wereldwijd web

het klikken van de hielen
en het tikken van de hakken
op het houten parket
als het seinen van morse

weerklinkt in
het tikken op de toetsen
van klavieren en het
klikken en scrollen
op het internet
van wiki naar wiki

de encyclickipedia

tijd die weerspiegelt
in de caleidoscoop van
de geschiedenis

le majestic werd gebouwd
als persoonlijk paleis voor een
rijk en russisch edelman
op een avenue die toen nog
ronkend roi de rome werd genoemd
(door hausmann herdoopt
tot kléber)
hij verzamelde hier kunst
die hij later verkocht aan de tsaar
en nu in het hermitage te zien

de rus verpatst het paleis
met zijn prachtige vloer
aan isabella de tweede van spanje
de verstoten koningin
de banneling
die vervolgens vanuit haar marmeren bad
op de eerste etage hierboven
onder stomend water
op zoete weerwraak zint
en zweert dat haar zoon alfonso
de spaanse troon zal bestijgen

maar als ook
een duitse prins
aast op diezelfde kroon
staat heel dit paleis
en ook heel parijs
in rep en in roer
want in duitsland

ziet otto von bismarck
zijn kansen schoon
om de fransen
met valse berichten
hun tent uit te lokken
louis napoleon loopt in de val
en roept roekeloos
onvoorbereid en onbezonnen
de oorlog uit met bismarck

en op één twee drie
hakt de pruis
de fransen in de pan

in de salle des glaces in versailles
roept bismarck dan de
eenmaking van duitsland uit
de fransen ten diepste vernederd
1871 het litteken der natie

in spanje wordt tenslotte alfonso
toch koning en later zijn zoon
ook alfonso geheten
(we kennen hem nog
als aanbidders van
loppie en liefhebber
van kunst en van russisch ballet)

isabella intussen
sterft in haar parijse paleis
het pand komt te koop
en er bieden drie kopers
de koning der belgen
leopold II
met zijn geld en zijn goud uit de congo
president roosevelt

(die het als ambassade verkoos)
en een franse zakenman
die het opbod wint
en het majesteitelijk paleis verbouwt
tot hôtel majestic

een huis voor de beau monde
van de belle époque
van parijs
europa en de wereld
het favoriete adres
van braziliaanse diva's
die in parijs hun
modieuze garderobe
komen kopen
met hun bont en laqu 
hun satijn en velours
hun oesters
champagne
die tintelt
in kristallen coupes

tot kort daarop in 1914
de bom plots barst
de oorlog breekt uit

en het hotel wordt
een veldhospitaal
plots kraakt het parket door het kriepen
van ziekenhuisbedden
het klakken van krukken
het gerochel van zieken
de laatste adem
van levensgevaarlijk gewonden

in 1916 (nog tijdens de oorlog)

heropent le majestic
in al zijn glorie weer als hotel
je vindt er proust
aan de port met picasso
diaghilev passeert
met nijinski
stravinsky
satie en cocteau

(stravinsky en ik
vrijden een nacht in kamer 108)

maar na het staakt het vuren
huren de britten het hele complex
voor de vredesbespreking
zoals u al weet
op de zolder voorzien ze een lazaret
om voor de zieken te zorgen
met de gruwzame griep

in de kamers logeren
de klerken
typistes
adviseurs allerhande
en elke avond in de lobby
dansen gezanten de foxtrot
en tango
drinken er cocktails of
spelen er bridge
de dames hebben er niets
om het lijf
lopen kamer in en kamer weer uit
lesbiennes dineren er openlijk samen
mannen doen er hetzelfde
niets is nog heilig
niets nog verborgen

(de summer of love
lijkt plots heel erg dichtbij)

en als zes maanden later
in juni
in bittere ernst
versailles wordt getekend
voor diezelfde spiegels
in diezelfde salle des glaces
(ditmaal de duiters vernederd)
knallen de kurken
en schuimt de champagne
en fuiven de britten
nog een laatste keer in hun majestic

daarna wordt het hotel
weer hotel en komen de gasten terug
en in kamer 108 slaat george gershwin
met potlood de maat op de tafel
tikt met zijn tippen de tel op het parket
hij neuriet de noten
terwijl hij ze op het muziekpapier zet
en schrijft bovenaan
an american in paris

het klikken van de hielen
en het tikken van de hakken
op het houten parket
als het seinen van morse

weerklinkt in
het tikken op de toetsen
van klavieren en het
klikken en scrollen

niet lang daarna

in weer een nieuwe oorlog
leggen de Duitsers beslag op het pand

en huizen er hun oppercommando
in Frankrijk
en Heydrich
zal hier in het grootste geheim
de besluiten presenteren
van de Wannseekonferentie en
weer in kamer 108
beramen Stulpnagel
en Stauffenberg
de aanslag op Hitler van 20 juli 1944

de aanslag mislukt

een jaar later wordt de Majestic
belegerd door het Franse verzet
en een Duitser komt buiten met
een witte vlag en met een piccolo
een jonge knaap
die al zeven jaar werkt in het hotel
en nu vertaalt dat de 300 Duitsers daarbinnen
zich gewonnen gaan geven

kort daarop wordt de Majestic
de hoofdzetel van de UNESCO en ook
de OESO wordt hier opgericht en
eindelijk
jaren te laat
in januari 1973
tekenen Henry Kissinger en Le Duc Tho
aan de grote tafel in de zaal
waar ooit Einstein ontbeet
en ook Thomas Mann
het vredesakkoord tussen VS en Vietnam

en begin jaren 90 volgt het verdrag
over vrede tussen vietnam en cambodja en
de rode khmer
(maar van die ondertekenaars
zeggen de namen ons al heel lang niets meer)

na de val van de banken in 2008
moet frankrijk besparen
en verkoopt sarkozy het hotel

een miljardair uit qatar
telt er een half miljard oliedollars voor neer
en nog eens zoveel voor het verbouwen
tot luxehotel
met 200 kamers en ruim 30 suites
van marmer en bladgoud en
miroirs fumés

in de lobby lopen nu verhulde vrouwen
en mannen in wit gewaad
hoofddoek
zegelring en zonnebril

en het klikken van de hielen
en het tikken van de hakken
op de marmeren vloer
weerklinkt als het rinkelen van de kassa
en het pieken van de oliekoers

(prijzen variëren van 1.150 euro per nacht
voor een kamer tot 12.000 voor de katara suite)

8. kat en hond

maynard

lydia

maynard

hm

maynard

hm

slaap je

ja

okee

wat is er

niks

laat maar

okee

ben jij

ben jij

een katten-

of een hondenmens?

wat?

ben jij

een katten- of een
katten

okee

ga slapen

okee

ik ben een hondenmens

okee

honden
zijn ooit menselijke wezens
geweest
daarom lijken mensen
en honden zo op elkaar

je bedoelt
apen

nee
apen zijn nooit menselijk
geweest

in de toekomst misschien
worden ze het

dan zal ik misschien
van gedenk veranderen

ik bewonder
hoe jouw brein
werkt
en ik het jouwe
ja

wij lijken niet
op mekaar

nee
wij zijn zo verschillend
ja
dat het aantrekkelijk wordt
hm
maynard
hm
soms wil ik je helemaal

inpakken
hm
en je de overvloed
van mijn gevoelens geven

wat
ik heb het moeten opzoeken

in het woordenboek

overvloed

omdat ik niet weet
hoe je dit proces
spreekt in het engels

speciaal woord
overvloed
mysteririek vind ik
mysterieus
wat?
mysterieus
niet mister riekus

ik moet plassen
okee

de kat van mijn
dansinstructeur
heet mammy
hm
die moet 's nachts
ook altijd plassen
en begint dan te miauwen

dus elke avond

voor het slapengaan
neemt hij mammy in zijn hand
en gaat naar de wc

water maken mammy
zegt hij
en dan moet mammy meestal

soms gaat het niet
maar zelfs dan
omdat het zo'n slimme kat is
perst ze er een
druppeltje uit
alsjeblieft
om haar baasje plezier te doen
daarom
hou ik van katten
als ze hun baasje
laten slapen
ja
o ik ben moe

ik heb al weken
niet meer rustig kunnen slapen
ja

maynard
ja

wees alsjeblieft
lief voor mij

anders breekt mijn glas

en moet ik zeeën tranen
wenen

en in plaats van een bed
heb ik dan een
overvloed

als jij lief bent
voor mij
zal ik lief zijn voor jou
en dan jij weer voor mij
en ik voor jou
en zo tot in
infiniteit

hm

maynard

wat is er?

ik denk
dat jij moet
gaan werken

9. grand jeté

charles

lydia

het is nog vroeg
in de ochtend
als ik bij de hotelkamer
van keynes aanklop

vanachter de deur
weerklinkt een
ritmisch beuken

ik aarzel
maak aanstalte
om weer weg te gaan
als plots de deur
openzwaait

klop
klop
wie daar?

ik ben het
charles king
kom binnen
hm
ik ruik de chloorgeur
in de gang

ja
elke morgen
wordt nog steeds alles ontsmet

tegen de griep
ik hou van de geur
van chloorgeur in the morning
u bent er nog

hier
bedoel ik
in de kamer van –
 ja
 waarom
neen
excuus
none of my business
 excuseer
 ik trek iets aan
ja
doet u dat
 kom binnen
 ga zitten
en meneer keynes?
 maynard is er niet

 gaan werken
o
dan zal ik u
niet langer storen
 u stoort niet
ik weet niet of het gepast is

ik ben een getrouwd man
u bent een getrouwde vrouw
 o maar het is niet de eerste keer
 dat ik een
 ongereputeerde reputatie
 heb
 geen paniek
ik kom beter
later eens terug
 neenee blijf
 alstublieft
 ik word gek

als ik niemand heb
om tegen te praten

ik moet de hele dag oefenen
plié
piqué
battement
pas de bourrée
jeté
ram tam tam
ram tam tam

toen we nog reptielen waren
waren staarten
heel belangrijk om rechtop te blijven

nu hebben we een beter brein
vooral ik
want ik heb nergens een staart
achteraan

en ook niet vooraan
zoals u ziet

ik dacht dat
u het ballet verlaten had

ja
dat klopt
maar het ballet
heeft mij nog niet
verlaten

en hop
en hop

ooit word ik een hele goeie
metronoom

de bureen hieronder
zullen gek worden
van het geluid
de hele ochtend
ram tam tam
ram tam tam

ze zullen denken dat
maynard
de hele dag seks heeft

ze schatert

u heeft een mooie lach

als ik dat zeggen mag

tenminste
tegen mij
mag u alles zeggen
dank u
u bent een vrij man

ik ben ook vrij –

als ik dans

danst u?
helaas
u moet dansen
dansen is vrijheid
het lijkt me veeleer

harde discipline
dat is het ook

maar vrijheid vraagt
discipline
voor vrijheid moet je
werken
vechten
elke dag

vrijheid
komt niet zomaar
nee

maar tijdens
een grand jeté
lijkt het even
of ik vlieg
los van de grond

dan ben ik
alleen
en vrij

en dan daal ik
als het dons
van een –

van een pisploem
weer schatert ze
ik ben zo ongelukkig
mister king

u bent nog jong

alles komt goed

ja
wie weet

ik laat u

ik heb u verveeld
met mijn –

excuus
ik word gek van mijn eigen –

u hebt me niet verveeld

integendeel
echt?
echt

ik maak aanstalte
om te gaan –
wat is vrijheid
voor u
mijnheer king?

dat is een moeilijke vraag
ja
ik denk –

onafhankelijk zijn

en bent u

onafhankelijk?

wie is dat wel
mevrouw lopokova?

10. keynesianisme

charles

maynard

lydia

het probleem is –

als duitsland
alle kosten van de oorlog
moet betalen

dan gaat het land failliet

dan kan het land
geen herstelbetalingen
meer voldoen
aan frankrijk en
groot-brittannië

dan kunnen vervolgens
frankrijk en
groot-brittannië
hun oorlogsleningen
niet meer terugbetalen
aan de vs

het spoor loopt dood

iedereen verliest

maar als duitsland
zich kan financieren
door obligaties
uit te schrijven –
niemand wil zo'n

obligaties kopen

want als Duitsland

failliet gaat

zijn de obligaties

niets waard

exact

dus

daarom

moeten de geallieerden

zich garant stellen

voor de Duitse obligaties

de geallieerden?

ja

natuurlijk

het is in hun eigen belang

als de geallieerden zich

garant stellen

worden de obligaties aantrekkelijk

en zal iedereen

willen investeren in Duitsland

de Duitse economie

kan dan groeien

en met die groei

kunnen ze vervolgens

de herstelbetalingen

aan de Fransen en de Britten voldoen

die op hun beurt

hun oorlogsleningen

kunnen aflossen in de VS

zo simpel eigenlijk

it's magic

no
plain logic

iedereen wint

dat ik hier niet eerder
aan heb gedacht
ik heb het meteen op papier gezet
en doorgestuurd
naar de grote drie

is er nog scotch?

het klinkt als
alchemie
het is de psychologie
van de markt

nog iemand desinfecteren?
graag
vooruit dan
lydia
alcohol terwijl je zwanger bent?
in 1919
kan dat nog geen kwaad

de markt floreert
bij vertrouwen
dan moet je
vertrouwen creëren
maynard
jouw verstand is elastischer
dan mijn benen
dat betwijfel ik
cheers
cheers

als het zo eenvoudig is
maynard
dan wil ik liberia
op die manier
ook wel financieren
al sinds 1912
staat mijn staatskas
onder de voogdij
van de amerikanen
de fransen en de britten
wegens een eenvoudige lening
van ocharme 1,5 miljoen dollar
ja natuurlijk
over welk soort vertrouwen
heb je het dan precies?
je kan liberia
toch niet vergelijken
met duitsland
de Duitsers hebben
een geïndustrialiseerde economie

het is al altijd
de grootste en meest stabiele
economie van europa
iemand roken?
o lovely
graag
de Duitsers zijn de belangrijkste
afnemer van rusland
noorwegen
nederland
wacht
de aansteker –
probeer jij eens
belgië
zwitserland

italië
oostenrijk-hongarije
over je schoen
je zool
de tweede grootste afnemer
van groot-brittannië
zweden
denemarken en frankrijk
even met de –
over je schoenzool
nee niks
en ze zijn de belangrijkste
leverancier
van al die landen
u heeft gelijk

dat is liberia niet
je kan toch niet –
werkelijk
je bent het eerste vrije
afrikaanse land
je kan toch niet verwachten
dat we zomaar
ook jouw staatskas
zomaar

geef ze een vinger
en ze nemen een arm
het zelfbeschikkingsrecht
staat toch centraal
op deze vredesconferentie
ja natuurlijk
voor de europese landen
ja
voor zuid-amerika
ja

voor azië
daar is wat discuss –
en afrika

de Europese belangen in afrika
zijn niet gering
mijnheer king

ja
ja

mijn land telt 12 kilometer
spoorlijn
mijn hoofdstad
monrovia
heeft twee straten
die verhard zijn

onderwijs
gezondheidszorg
er heerst een wereldwijde
pandemie
en ik heb niet eens
een ziekenhuis de naam waardig

ik moet mijn land
ontwikkelen
maynard

zonder voogdij
ja
dan –
dan moet je
investeren
dat bedoel ik dus

met welk geld

jp morgan
jp morgan

de bank
ja
natuurlijk
een land
dat gaat lenen
bij een bank
ja

geld leen je toch
bij een bank?

lijkt me volstrekt logisch
dat is bij mijn weten
nooit eerder gebeurd
wordt volstrekt normaal
in de toekomst

voor liberia
lijkt het me ook
een goeie piste

ja
het hoeft niet eens
een bank te zijn

nee
je kan geld ophalen op de markt
iets in concessie geven
rubber
bijvoorbeeld
lijkt me in jullie geval –
de deur
openzetten voor

voor investeerders

in tijden van crisis
moet je zorgen voor
investerings

niet besparen
geld uitgeven
dat je niet hebt
precies
geld uitgeven
dat je niet hebt deficit spending

waanzin
klinkt contra-intuïtief
ik weet het

elke cent
die een overheid in de economie
pompt
creëert meerwaarde

dus openbare werken
huisvesting
parken
pleinen
theaters

zijn allemaal goede hefbomen
om de economie te laten draaien

je kan het zo gek niet bedenken

vul eens bij
wil je

als de treasury

lege whiskeyflessen zou vullen
met geld
briefjes
en die zou begraven
op aanzienlijke diepte
in een oude koolmijn ofzo
en ze bedelven onder
het huisvuil
en vervolgens een concessie
zou uitschrijven
volgens de goeie oude principes
van de vrije markt
de laissez-faire
om die mijn te ontginnen

dan zal de werkloosheid dalen
het gemiddeld inkomen
van de mensen stijgen
en de welvaart van de gemeenschap
zal toenemen
soms denk ik
dat u gek bent

flessen vullen
met geld
noem het keynesianisme

voor mijn part

we hebben met de treasury
trouwens voorgesteld

om een tunnel te graven

onder het kanaal
tussen engeland

en frankrijk
precies
onmogelijk
maar clemenceau
neemt het idee niet ernstig
je meent het
hij denkt
dat we hem voor de gek houden
bijvullen?
graag
graag

de kosten
zullen altijd lager zijn
dan de baten

zoals je zal voorstellen
aan president roosevelt
bij de grote depressie
in de jaren '30
ja dat komt nog
dat weten we nu nog niet
neenee
maar goed
we zijn onder ons
ja
de new deal
inderdaad

deficit spending
wordt het motto
voor een gezonde economie
voor de heropbouw
na de tweede wereldoorlog
het wirtschafswunder
de golden sixties

maar
conservatieve republikeinen
zullen het afdoen
als *socialism*
en het hele idee verdacht maken

met alleen een neerwaartse spiraal
tot gevolg
de oliecrisis
de jaren 80
reaganomics
tot de bankencrisis in 2008
ook daar blijven ze persen
tot de pitten piepen
griekenland
zal eraan failliet gaan
schäuble
dijsselbloem
van overtveldt

ik hoop dat ze na de pandemie
hun lesje hebben geleerd

we doen zo intellectueel
de hele tijd
ik wil juist het omgekeerde doen
bijvoorbeeld
op mijn hoofd staan
en mijn benen laten spreken
is er nog scotch?
komt eraan
soms na een ballet
ben ik zo sterk en
kan ik een gebouw
helemaal afbreken
met mijn blote handen

en een ander terug opbouwen
het is een beestelachtige energie
adrenaline
maar als ik 's ochtends
wakker word
ben ik zelf een dode steen
dat ken ik

waar is die aansteker?
kapot
hoe heb jij jouw sigaret dan –
is niet aan
ik doe gewoon alsof
o
ik heb nog lucifers!
aaah!

heb je lydia haar cancan
al gezien?
ik vrees van niet
lydia?
muziek!
neenee
dans maar zelf
in praats van te platen
ik?
in praats van te pla –
in praa –
ik geef op
dans voor ons
lydia
ik ben geen automaatje
please
de cancan
dans zelf

de keynes keynes

of de king king

ja!

okee
maar samen
jullie moeten je benen laten werken
in plaats van je hoofd
of je tong

hopla!

één en twee en drie en vier
omgekeerd
mijnheer king

excuseer

en sneller!
mij goed vastpakken
en sneller!
en hop
en hop
in de maat

en omhoog

zo?

hoger
nog hoger
en naar voren
en naar achteren
en omlaag
en omhoog
en de lijven dicht bij mekaar
en de benen
open
en de benen
toe
en open

en toe
en de heupen naar voren
en de heupen naar voren
en stoot
en beuk
en stoot
en beuk

en snel

en snel

en de benen omhoog
en de benen omlaag
mij vasthouden maynard
niet loslaten
en hop en hop
en benen open
en benen open
en benen open

huppekee!

de king keynes can!

*(ze dansen
hilariteit die even duurt
met fysieke aanrakingen die eerst onwennig lijken
maar al gauw vallen alle remmingen weg
even mag het scabreus worden
uiteindelijk vallen ze)*

o mijn god
o mijn hart
iemand nog scotch?
u heeft een slechte invloed

op mij
mevrouw lopokova
graag gedaan

en zeg toch
maynard
alstublieft
maynard
tegen mij?
wat?
ik heet lydia
o ja
natuurlijk

cheers
cheers
nu zullen jullie
goed slapen
vannacht

hoe laat is het?
geen idee
laat

ik moet een wekker zetten
blijft u hier
slapen?

natuurlijk
ook in mijn kamer?

neenee
dat bedoel ik niet
helaas

maynard
excuseer
excellentie

ik moet morgen
helder zijn
waarom

er wordt gestemd

over de preambule
van de volkenbond

o
klinkt gewichtig
is het ook

excuseer
ik ben nog buiten adem
jullie liggen hier allebei
te hijgen

hmmm
ja
ik moet gaan
ja

nog scotch?
nee dank u

ik moet gaan
ja

nog scotch?

nee wacht
dat zei ik al
excuus
mag ik u beiden bedanken
voor?
voor de mooiste
en schandaligste avond
die ik ooit heb gehad

graag gedaan

good night

good night

(hij gaat af)

ben jij nu –

ben jij nu in slaap gevallen?

nee

ik lig gewoon
tegen je aan

o

als je het niet erg vindt
nee

je mag praten
praten?

ja
waarover
gewoon

intellectuele dingen
euhm –
als ik naar je luister

en als ik begrijp
wat jouw verstand bedoelt

voel ik me altijd

ik weet niet

voel ik me altijd

groter dan ik ben

groeien

ja

dan groei ik

盾眈看秒相 maynard
mieli?
lieve

mieli is lieve
okee
盾眈看秒相 maynard
okee

beetje raar wel

toch?
ja

okee

nu is ze dus echt

wel

in slaap gevallen

ja

11. virginia

maynard

lydia

verbindt u mij door
met londen
alstublieft
leonard woolf
22534

dank u

leonard
hi
is virginia daar?

dank je

virginia
snout hier

weken geleden
dat ik nog iets
van thuis heb gehoord

ja

ik ben kapot

door het werk
door
al het kwade om mij heen
parijs
is een nachtmerrie
iedereen hier

lijkt morbide

een algemeen gevoel
van naderend onheil
catastrofe zelfs

maar verder
is het leven hier frivool
als altijd

de zon schijnt

nee nu niet
ik weet niet hoe laat het is
laat
in elk geval

ik heb teveel op
ja
sorry

ik heb me nog nooit zo
zo
miserabel
gevoeld

als de laatste
twee drie weken

ik werk voor een regering
die ik veracht
aan doelen
die ik misdadig vind

ik veracht mezelf

de futiliteit
de kleinzieligheid
van de mens
tegenover de
grote gebeurtenissen
die hen
recht
in de ogen staren

de lichtzinnigheid
de blindheid
de onbeschaamdheid
de verwarde kreten
van buitenaf

alle elementen
van de klassieke tragedie
tekenen zich af

het verdrag is

waaninnig
onmogelijk

het kan niet anders
dan onheil brengen
ik geloof nooit dat de Duitsers
zullen tekenen
en als ze toch tekenen
is dat misschien
een nog grotere ramp

ze kunnen zich nooit of nooit
aan de voorwaarden houden

er komt alleen maar
oproer
en onrust van

in elk geval
was ik van de Duitsers
ik zou niet tekenen

maar goed

ik veronderstel
dat ik zelf
medeplichtig ben
natuurlijk

aan al deze
verdorvenheid
en waanzin

het is bijna voorbij

en dan zal ik
een vrij mens zijn

ja

sorry
ik heb echt

teveel gedronken
vanavond

ja

virginia

je raadt nooit

nee –
laat maar

je raadt nooit
wie er in mijn armen ligt

nee
niet schrikken

een vrouw

mannen genoeg
daar niet van

net nog met een mooie
president de cancan gedanst
die heb ik nog niet
op mijn lijst
nee
nee

loppie

het is loppie

jawel

de hele wereld
zoekt naar haar
en hier
ligt ze
in mijn armen
in mijn kamer
in dit perfide parijs

ik ben niet gek
nee
for god's sake
virginia
het is maar een vrouw

niet de duivel ofzo

ik weet het niet
het is raar

er is niets

ik zit in een
vreselijk
benarde situatie

maar
zij lijkt me

perfect

op alle vlakken

vreemd genoeg
geeft zij me
iets van
hoop

ze brengt me aan het lachen

ja

ik weet het niet

ik heb dit

nog nooit

nog nooit –

enfin

je weet wel

slaapwel

ja
slaapwel

12. we the people

charles

we
the people

we
the people

we the people
we the people

WE
THE
PEOPLE

WE
THE PEOPLE

WE
THE FUCKIN' PEOPLE

(hij slaat iets kapot)

wij beschouwen deze waarheid
als onweerlegbaar
dat ieder mens
gelijk geboren wordt
dat iedereen
is begiftigd
door de schepper
met zekere

onafneembare rechten
zoals
het leven
de vrijheid
en het streven
naar geluk

we
the fuckin' people

godverdomme

dat is
godverdomme
hun eigen
onafhankelijkheidsverklaring

je stelt niks voor
charles dunbar burgess king
ook al word je
duizend keer
president van liberia
liberia
ha!
het vrije land

het idee
dat alle mensen
gelijk geboren zijn
is an sich
interessant

an sich interessant

dat zei balfour
de britse minister

van buitenlandse zaken
maar
dat hij er niet
in gelooft

je kan toch moeilijk volhouden
dat een mens in midden-afrika
gelijk is aan een brit

ik zat daar
en ik zweeg

godverdomme

kijk me niet zo aan

wat had ik moeten doen?
rechtstaan?
weggaan?

makkelijk gezegd

als zelfs de japanners
die aan hun zijde vochten
die door henzelf
beschouwd worden
als de vierde grote natie
op de wereld
niet gehoord worden

japan
stelt een amendement voor
dat inhoudt
dat alle leden van de volkenbond
ermee instemmen
elkaars burgers

gelijk
en zonder discriminatie
te behandelen

de volkenbond
zou een grote familie van naties zijn
het is toch onredelijk
om burgers van het ene land
om offers te vragen
dat zij misschien zelfs
hun leven geven
voor mensen
die hen niet als gelijke behandelen

in de oorlog
hebben mensen uit alle continenten
zij aan zij gevochten

en dan zegt wilson
de grote wilson
de windvaan
in wie iedereen zijn vertrouwen
heeft gesteld
het is niet verstandig
te veel ophef te maken over
rassendiscriminatie
dat zou slechts vuren aanwakkeren
die de volkenbond zullen schaden
iedereen in deze kamer weet
dat de volkenbond
net is gebouwd
op de gelijkwaardigheid
van naties
het is niet nodig
daar nog iets
aan toe te voegen

de jappers
vragen om een stemming

een meerderheid
stemt voor

en dan kondigt wilson aan
dat het japanse amendement

niet kan worden aangenomen

omdat er zwaarwichtige
bezwaren tegen bestaan

en daarmee
is de kous af

godverdomme

en ik zeg niks
niemand die iets zegt

volgende agendapunt

godverdomme

in mijn oor
klinkt
minutenlang
een tuut

geruis

ik zit daar
en doe niets

godverdomme

WE THE PEOPLE
WE THE PEOPLE

ik ben
met één vraag
hier
naar parijs gekomen

gehoord te worden

mijn onafhankelijkheid
erkend te zien
mijn land
mijn staatskas
zelf te mogen beheren
de kans te krijgen
mijn land te ontwikkelen

maar een japper
blijkt minder dan een brit
en de liberiaanse president
niet eens zoveel
als een veeboer uit de vs

onze onafhankelijkheid
onze vrijheid
onze levens
blijken voorwaardelijk

maar ons leven is niet

voorwaardelijk

onze vrijheid
is niet
voorwaardelijk

ons leven telt
onze vrijheid telt

een nieuwe generatie zwarten
zal rechtstaan
en geen genoeg nemen
met de kruimels
die van de tafel vallen
geen genoeg nemen
met een plaats aan de tafel
wij nemen alleen genoeg
met een nieuwe tafel
waar de plaatsen herverdeeld worden
op basis van samenwerking
in plaats van onderdrukking

zonder strijd
is er geen vooruitgang

wie zegt
dat hij voor vrijheid is
maar tegen strijd
die zegt
dat hij oogst verwacht
zonder het land te ploegen
die zegt
dat hij regen wil
zonder donder en bliksem
die zegt
dat hij de zeeën wil
zonder de woelige baren
of getijden

de strijd mag ethisch zijn
of fysiek
of misschien zelfs alle twee
maar een strijd zal het zijn
de macht geeft nooit toe
zonder een strijd
ze geeft pas toe
na langdurig verzet
in woord en in daad

mijn leven telt
jouw leven telt

een andere wereld en
een ander leven
zijn mogelijk
ze zijn onderweg
ik hoor hun hart al kloppen
ik hoor hun adem hijgen

*(hij zwijgt
kijkt rond)*

waarom heb ik

godverdomme

zoiets nooit
luidop
gezegd

13. hartslag

maynard

lydia

maynard

—

maynard

ja

wat doe je

—

wat doe je

het is voorbij

wat is voorbij

ik hou ermee op

wat is er aan de hand

ze hebben mijn plan

verworpen

de onderlinge kwijschelding

van de schulden

het plan om

obligaties uit te schrijven

de economie in europa

terug zuurstof geven

neen

alleen vergelding

de prille duitse democratie

ondermijnen

op het moment

dat goedmenende mensen

haar proberen op te bouwen

kapotgemaakt

door de heren die
de hele oorlog lang
niet anders hebben gedaan
dan de democratie bezingen

duitsland
is geen land meer
of geen volk
neen
het is een handelsconcern
een wingewest
een filiaal
een failliete onderneming
door zijn schuldeisers
overgeleverd
aan incassobureaus
en deurwaarders
die meer te zeggen
zullen hebben
meer rechten en
meer macht zullen hebben
over de duitse bevolking
dan de duitse kaiser
ooit heeft gehad

niemand wordt hier beter van
wij niet
zij zeker niet

het zaait enkel verderf
over de hele europese beschaving

en dat noemen ze
gerechtigheid

ja

en zelfs als het zo was

dan nog

heeft niemand het recht
om de kinderen
en kleinkinderen
te onderwerpen
te straffen
voor wat hun ouders
of grootouders misdeden

en dat alles
in de naam van de
belastingbetaler

hoor dat woord nu toch eens

de belastingbetaler

jesus christ
niets in dit verdrag
zal van de Duitsers
terug goeie burens maken
handelspartners
bondgenoten

niets in deze wreedaardige vrede
zal van de uiteengevallen
landen in centraal-europa
stabiele staten maken

niets in dit verdrag
zal rust brengen in rusland

niets in dit verdrag
zal zelfs onder de geallieerden
iets van
vertrouwen
of solidariteit
en broederschap teweegbrengen

neen
alleen afgunst
en achterdocht

de duiters
hebben de oorlog verloren
en wij
wij hebben de vrede verloren

maar de grote drie
die zijn niet bezig
met de vrede

clemenceau
wil in versailles alleen de vijand verslaan
lloyd george
wil alleen een lekkere deal
voor zijn achterban
en denkt aan zijn positie in de polls
en wilson
denkt dat hij het juiste doet

ik veracht ze
ik veracht ze
ik veracht ze
zo hartsgrondig

maynard stop
ik spuw ze uit
ik braak ze uit
chch!
chch!
ik kots
ik kots
gal
ik kots gal
hhhaà!
hhhààà!

haat
voor het eerst in mijn
leven
voel ik
haat
alsjeblieft
terwijl het niet eens
mezelf aangaat
maar hun hele houding
hhhaà!
hhhààà!
hun hele houding
gaat in
stop ermee
tegen alles
waar ik voor sta

ik ben eigenlijk
een heel opgewekt
en vrolijk mens
goedgezind
optimistisch
hoopvol
maynard

maar heel deze situatie
roept alleen
de grootste minachting
bij me op
hhhaà!
hhhààà!

zover drijven ze mij
dat ik begin te denken
in termen van
minachting
en
haat
 stop
hhhaà!
hhhààà!
geef me water
alsjeblief
of iets
ik krijg hier even
geen lucht
 maynard
 stop ermee
 hou op
 hou godverdomme op
 hou op
 hou op
 wat wil je van mij
 waarom
 waarom zeg je mij dit
 ik kan niet
 ik kan geen –
 jij krijgt mij krampen
 maynard
 in mijn buik
 harde krampen

ik wil niet
waarom moet ik mij
zorgen maken om de Duitsers
ik heb niets meer
Maynard
geen geld
geen man
geen werk
geen huis
geen toekomst
ik heb alleen
een moeder
die ziek is
in Rusland
ik heb geen land meer
mijn volk is kapot
in twee
wat moet ik met
jouw Duitsers
jouw Duitsers dit
en jouw Duitsers dat

en ik dan?

en mijn kind
ik heb een kind
dat ik niet wil
dat neemt mijn vrijheid af
en misschien
hou ik het kind
en misschien
hou ik van het kind

maar hoe moet ik
dan een kind
op deze wereld zetten

die kapot is
en oorlog
en revolutie
en honger
en griep

ik kan alleen maar
water wenen
uit mijn kijkgaten
maynard

ik voel moe
in mijn hoofd
en hard in mijn buik

al wat jullie doen
met jullie belangrijke
gepraat
is mij bang maken

misschien maynard
moet jij eens een
aanval van de hartslag
krijgen

als jij haat voelt
ga dan gewoon weg
hou op
doe iets anders
luister naar je
hartslag
als je ongelukkig bent

o loppie
o lieve loppie
toch

14. consequenties

charles

maynard

lydia

u blijft nog
de ondertekening
is volgende week
ja

dus
u gaat tekenen
wat wil u
dat ik doe
u zou ook

niet
kunnen tekenen

ontslag nemen
nee
dat kan ik niet
 waarom niet
ik ben alleen
welkom
op dit congres
omdat ik
een loyale bondgenoot ben
mijnheer keynes
ik heb hier zogenaamd
a seat at the table
omdat ik in de oorlog
ben gestapt
ik ben de eerste
zwarte politicus ooit

op een internationaal congres

ik kan het mij niet
permitteren

niet te tekenen

mijnheer keynes

natuurlijk

excellentie

ik ben het met je eens
maynard

het is een
hardvochtige vrede
en het zou goed zijn
mocht het brede publiek
ook die mening zijn toegedaan
het brede publiek
roept om vergelding
het brede publiek
heeft ons gebracht
waar we staan
persen tot de pitten piepen
precies
misschien moet jij
een handje helpen
wat bedoel je
een verdrag
is pas wreedaardig
als het ook
wordt toegepast

als het kiespubliek inziet
dat de remedie
erger is dan de kwaal
zal de druk om
duitsland uit te persen
verdwijnen

mocht jij
met jouw naam
en reputatie
de tijd vinden om
een briljant artikel
te schrijven
dat de economische consequenties
van de vrede
uiteenzet
de gevaren blootlegt –

ik weet niet

ik zal erover denken

doe dat

ik moet gaan
de premier verwacht mij
tot ziens
tot ziens
en succes
dankuwel

u ook

en lydia?
ik

ik ga naar
amerika
denk ik

ik ken nog mensen
op broadway
toch ballet
nee
theater
komisch talent
we zullen zien

en als het niet lukt
kom ik terug

en dan trouw ik
met een van jullie twee
eerst scheiden
dan
eerst scheiden
tot ziens

op de vrijheid
op de vrijheid
en de liefde
op de vrede
tja
niet cynisch worden
nee
op de vrede

tot ziens
(af)
hier

lees eens

beste eerste minister
beste david
lees
ik moet je laten weten
dat ik wegglip uit deze
nachtmerrie
ik kan hier niets goeds meer doen
zelfs in deze laatste
vreselijke weken
ben ik blijven hopen
dat jij een manier zou vinden
om van het verdrag
een juist en rechtvaardig
document te maken
maar nu is het blijkbaar te laat
die veldslag is verloren

ik laat de tweeling achter
om zich te verlekken op
de verdere verwoesting
van europa
en naar jullie smaak te oordelen
wat er nog overschiet
voor de britse belastingbetaler

all the best
maynard

wat denk je?

*(black-out
daarna groetlicht)*

15. encore

charles

maynard

lydia

op twintig juni
neemt de duitse regering
ontslag
president ebert heeft nu drie dagen
om een nieuwe regering te vormen
en twee gezanten
naar parijs te sturen
op 28 juni 1919 om 3 uur 's nachts
rijden herman müller en johannes bell
langs het slagveld naar parijs

het belooft een prachtige
zomerdag te worden

in de spiegelzaal in versailles
staat de menigte bijeengepakt
presidenten
premiers
ministers
diplomaten
generaals
journalisten
hier en daar
zowaar een vrouw
en ook een paar
zorgvuldig uitgekozen
frontsoldaten
gueules cassées
met de meest afzichtelijke
verwondingen

aan hun gezichten
en ledematen
camera's draaien
lijkbleek en verslagen
worden müller en bell
de zaal in geleid
ze weigeren de pen
die hen wordt aangereikt
maar tekenen
met bevende hand
en met duitse inkt
wie dichtbij staat
kan de lip van müller zien trillen
en het zweet zien parelen
op zijn voorhoofd
terug in zijn hotel
stort hij in
en ligt hij urenlang
te rillen op zijn bed

de geschiedenis stopt niet
aan het eind
van dit stuk
nee
die dendert door
ze krijgt daar
op dat moment
alleen een klap
een slag
een draai
het panafrikaans congres
laat voor het eerst
een aantal zwarte stemmen horen
het ottomaanse rijk
wordt in stukken geknipt
en verdeeld onder fransen

en britten
 lang niet iedereen
ook maynard niet
 heeft op dat moment al door dat olie
 het goud is
 voor een nieuwe tijd
en dat ook rubber steeds gegeerder wordt
ik zal de deur
openzetten voor de
firestone rubber company
waarmee ik welvaart koop
ontwikkeling
en voorsprong
 in het nieuwe irak
 worden koerden
 sjiieten
 en soennieten
 die elkaar naar het leven staan
 in één land ondergebracht
en hetzelfde gebeurt
in de balkan
waar het oostenrijks-hongaarse rijk
uiteenvalt
en langs willekeurige lijnen
wordt opgedeeld
chaim weizmann
zal bij de grote drie
het idee lanceren
voor een thuisland
voor de joden
 een idee
 dat ons doet denken
 aan –
liberia
 in sommige landen
 zullen vrouwen nu eindelijk

stemrecht krijgen
maar in belgië bijvoorbeeld
duurt dat dan nog
dertig jaar
het boek dat maynard schrijft
wordt een succes
en zal ermee voor zorgen
dat het verdrag
niet wordt goedgekeurd in de vs
en nooit wordt uitgevoerd
zoals gepland
uiteindelijk zal duitsland
slechts een fractie betalen
alles bij mekaar zelfs minder
dan wat de fransen moesten
in 1871
niemand had de moed
of de kracht
of het doorzettingsvermogen
echt van duitsland te gaan eisen
wat in versailles
op papier werd gezet
maar het beeld was gevormd
en de honger in duitsland
en de beurskrach op wall street
en de komst van de communisten
hadden het geloof in het westen
vernietigd
het vertrouwen
de hoop op een toekomst
japan vernederd
door wie zij voor vrienden hielden
zondert zich af
van het westen
en zint op weerwraak
pearl harbor een doorn in hun oog

over de volgende oorlog
zullen we zwijgen
 maar in versailles
 was wel één man
 die naar maynard luisterde
een assistent van clemenceau
 hij heet jean monnet
 en die zal over 25 jaar
 een nieuwe richting kiezen
 voor dat oude en twistzieke
 europa
 waar wij leven
een eengemaakt europa
 het kind dat je draagt
 zal nooit geboren worden
je zal terugkeren uit new york
en in londen trouwen
 met de mieli maynard van mijn leven
(komkom
niet te melig nu
er ligt nog veel werk op de plank
ik denk
black lives matter
 decolonize
restitute
 keynesianism
 bon
 iemand desinfecteren?
is er nog scotch?)

(doek)

verantwoording

Ergens in het najaar van 2015 tipte Jörg Vorhaben me het boek *Friedensmacher* van de Britse historica Margaret MacMillan. Het zou wellicht een fijne inspiratiebron kunnen zijn voor een coproductie tussen Staatstheater Mainz en Het nieuwstedelijk. Het verdrag van Versailles leek hem een kolfje naar mijn hand. Ik had een paar jaar voordien toch ook de Neurembergse processen aangepakt in *Hitler is dood?*

Hoewel het Verdrag (en zowat alles wat de Eerste Wereldoorlog aangaat) me erg boeit, had ik niet meteen zin om weer een stuk te schrijven over de nasleep van een oorlog. Dus ik aarzelde. De invalshoek moest in elk geval anders. Door mijn research voor de trilogie *Hebzucht*, *Angst* en *Hoop* had ik redelijk wat economisch discours doorgeploegd. Daar was ik de naam John Maynard Keynes al een paar keer tegengekomen, de grondlegger van het keynesianisme. Ik wist ook dat hij zich in Parijs in 1919 verzet had tegen te harde economisch en financiële maatregelen ten aanzien van Duitsland. En dat hij die zag als een opmaat voor een nieuw conflict. Ik wist ook dat Hjalmar Schacht, de bankier die het naziregime financierde, succesvol de recepten van Keynes toepaste in het Duitsland van de jaren '30: investeren in crisistijd. Als ik iets met Versailles zou doen, zou Keynes de hoofdrol spelen. Dat was duidelijk.

Maar alleen de economische inzichten van Keynes waren me te mager als bronmateriaal. Zijn rol in de Bloomsbury group, de artistieke en intellectuele kring rond Virginia Woolf, Vanessa Bell, T.S. Eliot, bood plots wel stof voor een interessant personage. Dat hij als notoir homoseksueel een liefdesrelatie aanging met Lydia Lopokova inspireerde nog meer. Uit hun correspondentie bleek namelijk dat het niet om een schijnhuwelijk ging, in een tijd dat homoseksualiteit nog strafbaar was in Groot-Brittannië. (Een luttele tien jaar voordien vloog Oscar Wilde nog de gevangenis in wegens sodomie.) Hun relatie en latere huwelijk stonden overigens onder druk vanuit de Bloomsbury group: er was in de kunstkring wel bewondering voor de Ballets Russes en voor Lopokova als danseres, maar Virginia Woolf en co vonden Lydia

geen maat voor het genie van Maynard. Lydia was hen niet welbespraakt genoeg, haar goedlachse karakter kwam hen naïef voor. In hun onderlinge correspondentie beschimpen Virginia en Vanessa de ballerina op een wel erg kleingeestige wijze. Hun pogingen om de relatie te kelderen kregen op den duur iets pathetisch. Keynes en Lopokova bleken in eerste instantie soulmates, met een grote energie, levensvreugde en zin voor humor. Een liefdespaar met een grote kinderwens ook – die nooit vervuld zou worden. Ze bleven samen tot aan Maynards dood in 1946, Lydia zou nooit hertrouwen. Na haar dood in 1981 liet ze haar as verstrooien op dezelfde heuvel waar ook Maynards as rust, nabij Tilton House in Sussex.

Lopokova's eigen leven leest ook als een roman. Haar jeugd in een arm gezin in Sint-Petersburg, de harde opleiding aan de Keizerlijke balletschool, de eerste opdrachten aan het Mariinsky theater en de toevallige eerste hoofdrol bij de legendarische Ballets Russes van Sergej Diaghilev. Ik wist dat Keynes en Lopokova mekaar voor het eerst zagen na een voorstelling kort na de wapenstilstand in 1918 en ging er eerlijk gezegd voetstoots vanuit dat dat in Parijs was. Hoewel Lopokova onder meer in Parade danste (de productie die in Rome en vervolgens in Parijs speelde in 1917, op muziek van Satie naar een libretto van Cocteau, met kostuums en decors van Picasso), verkastten 'de balletten' omwille van het oorlogsgevaar en uit geldgebrek naar Londen. Nadat Lenin in Brest-Litovsk de vrede had getekend met de Duitse keizer, werden Russische onderdanen in Frankrijk argwanend bekeken. Bovendien werd Parijs belegerd. Tijdens de oorlogsjaren had Diaghilev veel kosten gemaakt om zijn troupe over de oceaan en terug te krijgen, de shows met een wispelturige en geesteszieke Nijinski waren in de Amerika's commerciële flops gebleken: Lopokova, die in de States een succesvolle carrière had uitgebouwd, schoot de lonen voor van haar collega's. In Londen hoopte Diaghilev terug voet aan de grond te krijgen met heropvoeringen van succesproducties. Dat liep goed, met Lopokova als publiekslieveling op de affiche.

Maar in juni 1919 verdwijnt Lopokova van de ene dag op de andere uit Londen. Ze daagt niet op voor de voorstelling in een uitverkocht

Coliseum. De avonden voordien is ze misselijk geweest, iemand zag haar braken, ze klaagde van vermoeidheid. In een kort briefje aan Diaghilev (die in Parijs zit) meldt ze dat ze niet meer in staat is om te dansen. (Er is sprake van een mysterieuze Russische generaal met wie ze naar Rusland zou vluchten, maar dat schijnt niet gebeurd te zijn). Een kleine negen maanden verdwijnt Lopokova van de aardbodem. Ze duikt terug op in 1920 in New York, waar ze komische rollen speelt in bedenkelijke Broadway-producties. Wat is er in de tussentijd gebeurd? Vermoedens over een (buitenechtelijke) zwangerschap tieren welig en zijn niet vergezocht. Ook de plotse breuk met haar echtgenoot Randolph Barocchi, de financieel manager van Les Ballets Russes, die er met haar geld vandoor ging, zou in dat verhaal kunnen passen. Volgt er een miskraam of een abortus? Lopokova rept er in haar latere leven met geen woord over, maar in hun brieven aan mekaar schrijven Maynard en Lydia gekscherend over hun 'bevolkingsproject' en later hoezeer ze het betreuren dat het hen niet lukt kinderen te krijgen.

Ondanks de sappige verhalen over Keynes en Lopokova, had ik nog steeds de juiste ingang niet gevonden om een stuk te schrijven. Die kwam er pas toen ik op de lijst van landen die deelnamen aan de Parijse vredesconferentie plots 'Liberia' zag staan, als enige Afrikaanse land. Alle andere Afrikaanse landen waren nog Europese kolonies en werden dus niet zelfstandig vertegenwoordigd op de conferentie. (Ook Abessinië, het latere Ethiopië, was een zelfstandig land, maar nam geen deel aan de oorlog en dus ook niet aan de vredesonderhandelingen.)

Liberia was midden negentiende eeuw onder auspiciën van de VS als land opgericht door zogenaamd 'teruggekeerde' voormalige slaven. Deze Amerikanen van geboorte, die nog nooit een voet in Afrika hadden gezet, vestigden zich langsheen de kustlijn van het land dat zij 'Liberia' doopten. De afro-amerikaanse settlers vielen ten prooi aan tropische ziektes en vijandelijkheden met de lokale bevolking en moesten alles van nul opbouwen. In die zin verliep het ontstaan van Liberia als land grotendeels gelijk aan hoe de Europese kolonies in Afrika werden uitgebouwd. Buurlanden Sierra Leone en Ivoorkust waren respectievelijk Britse en Franse kolonies en die beide grootmachten lieten hun invloed

gelden en deden pogingen om Liberia in te lijven, minstens als wingewest. In een poging om hun onafhankelijkheid veilig te stellen, knoopten de Liberianen dan handelsbetrekkingen aan met Duitsland. Dat zou hen bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in een lastig parket brengen: dominante kolonisatoren als buurlanden, een politieke loyauteit ten aanzien van moederland VS, maar vergevorderde handelsbetrekkingen met Duitsland leidden ertoe dat Liberia niet wist welke kant te kiezen. Ultiem kozen ze voor de geallieerden, allicht om onder de voogdij van Groot-Brittannië en Frankrijk uit te komen. Dat was in elk geval de opdracht die buitenlandminister Charles D.B. King in 1919 meekreeg toen hij in extremis president Howard verving als vertegenwoordiger van Liberia op de vredesconferentie in Parijs.

Over King zelf is relatief weinig bekend. Op 29-jarige leeftijd was hij al minister van justitie geweest en maakte hij, dankzij zijn grote diplomatische talent, een gestage klim in de Liberiaanse politiek. Tijdens zijn verblijf in Parijs bereikt hem het nieuws dat hij tot president is verkozen. Als president zal King bekend staan omwille van zijn verregaande hervormingen: hij voert een 'open door policy' en haalt internationale investeerders naar Liberia, ook zal hij de eerste president zijn die pogingen doet om de settlers met de oorspronkelijke bewoners te verzoenen en de inheemse bevolking meer rechten te geven. In december 1930 neemt hij ontslag als president, om aan een impeachment-procedure te ontsnappen. Niet alleen zou hij in 1927 de grootste verkiezingsfraude ooit gepleegd hebben (er werden 15 keer meer stemmen geteld dan er kiesgerechtigden waren), maar ook zou hij zich schuldig hebben gemaakt aan het inzetten van dwangarbeiders voor het oogsten van rubber. Toch slaagt King erin tot aan zijn dood vooraanstaande posities in de Liberiaanse politiek te behouden, onder meer als ambassadeur bij de Verenigde Naties. In 1919 in Parijs is zijn reputatie in elk geval nog smetteloos. Voor zover wij weten is hij de eerste zwarte politicus die als officieel gezant deelneemt aan een internationaal vredescongres. Dat is hoe dan ook een mijlpaal.

Het leek me interessant om deze drie figuren mekaar te laten treffen. Op een belangrijk kantelpunt in hun persoonlijke leven, maar evenzeer op

een belangrijk kantelpunt in de geschiedenis. Hun ontmoeting daar op dat moment is fictief, maar waarachtig. Ze komt me ook voor als hedendaags. Ik deed de research voor dit stuk in een periode waarin de pers bulkte van berichten over #metoo, black lives matter, lgbtq+. Het lijkt me niet toevallig dat deze emancipatorische bewegingen tegelijkertijd naar boven komen: het zijn virulente reacties op een obsoleet en uitgewoond machts-systeem. Het lineaire, verticale, hiërarchisch en patriarchaal georganiseerde systeem van oude witte mannen. Vaak wordt gezegd dat de twintigste eeuw zijn begin kende met de industriële oorlog van 1914. Misschien moeten we vaststellen dat de éénten-twintigste eeuw al ontkiemde in het Parijs van 1919. In elk geval is de economische theorie die Keynes van dan af langzaam ontwikkelde, vandaag na de Coronapandemie, weer helemaal terug.

De research voor het stuk voerde ik als vanouds samen met Els Theunis, nu vanop de flanken bijgestaan door René Michaelsen en Jörg Vorhaben. Maar ook nu kreeg de tekst pas vorm door de inspirerende en verdiepende gesprekken die ik telkens weer heb met Els. Zelf blijf ik natuurlijk ook een witte man van immer vooruit-strevende leeftijd: duwde Els me onder meer met de neus op het vrouwelijke perspectief, tijdens de repetities schoven zowel Serge Fouha als Prince K. Appiah het zwarte perspectief naar voren. Het deed me deugd om met hen dit verhaal te kunnen vertellen en uitdiepen.

De grootste bronnen voor het stuk blijven allicht *Vredestichters. De verdragen van Versailles en Parijs 1919* van Margaret MacMillan en de beide biografieën over Keynes: het standaardwerk van Robert Skidelsky *John Maynard Keynes. 1883-1946: Economist, Philosopher, Statesman* enerzijds en het recente *The Price of Peace – Money, Democracy and the Life of John Maynard Keynes* van Zachary Carter anderzijds. Carters boek eindigt overigens niet bij de dood van Keynes, maar schetst een ontluisterend beeld van hoe in de VS republikeinse zeloten vanaf de vroege jaren '50 het keynesianisme proberen te boycotten en weg te zetten als communistisch en on-Amerikaans. Plat lobbyisme en onverhulde dreigementen zorgden ervoor dat Keynes' theorie niet meer onderwezen zou worden aan Amerikaanse universiteiten. Het

neoliberalisme van Milton Friedman zou vanaf begin jaren '70 geruisloos de plaats innemen van het keynesianisme. Met alle gevolgen van dien.

Voor *Vrede, Liefde & Vrijheid* dook ik uiteraard ook in *The Economic Consequences of the Peace* zelf, het boek dat Keynes schreef na zijn immense teleurstelling over de vredesonderhandelingen. Ik leg Maynard in de tekst een aantal citaten uit zijn eigen werk in de mond. De vrijpostige ontslagbrief aan Lloyd George is een letterlijke vertaling van het origineel.

Het taaleigen van Lydia is een interpretatie van wat uit haar brieven en uit haar biografie naar voren komt. Lydia heeft haar Engels en Frans geleerd op de internationale tournees die ze maakte, en uit haar lectuur van de woordenboeken die ze overal mee naartoe sleepte. Omdat ze merkte dat ze soms een lach uitlokte met een te letterlijke vertaling uit het Russisch, zette ze dit ook in om zich charmant voor te doen. Ze doorspekte haar Engels dan ook opzettelijk met dit soort van *lydianisms*. Een aantal gespreks-thema's heb ik ook ontleend uit haar correspondentie met Maynard, zoals die is uitgegeven door hun nicht en neef Polly Hill en Richard Keynes: *Lydia and Maynard. The Letters of John Maynard Keynes and Lydia Lopokova*. Alles over haar achtergrond, carrière en gevoelsleven, kwam ik te weten uit *Bloomsbury Ballerina*, de biografie die Judith Mackrell over Lopokova schreef, en waarin ook de feitelijkheden uit de eerdere biografie door Milo Keynes (ook een neefje van) al zijn verwerkt.

We lazen verder veel secundaire literatuur, zowel over de Ballets Russes van Sergej Diaghilev en de brede Russische en Franse avant-garde (Stravinsky, Nijinski, Satie, Cocteau, Picasso...) als over de Bloomsbury Group rond Virginia Woolf, T.S. Eliot, Vanessa Bell en co. Musicoloog Gerrit Valckenaers werkte speciaal voor ons een twee uur durende muziekhistorische les uit over *Parade*, de productie van de Ballets Russes op muziek van Satie die in 1917 in Rome en Parijs in première ging, met Lydia in de rol van de acrobate (in een maillot die door Picasso werd beschilderd terwijl ze hem aan had). Scenografe Saskia Louwaard droeg karrenvrachten boeken, beeldmateriaal en

inspiratie aan over de Bloomsbury Group en hun esthetica.

Wat we uit archiefstukken en desk research te weten kwamen over Charles D.B. King, vulden we aan met twee interessante historische studies over settlers in Liberia en over de banden tussen de VS en het nieuwe vrije land: *Liberty Brought Us Here. The True Story of American Slaves Who Migrated to Liberia* van Susan E. Lindsey en *Atlantic Bonds. A Nineteenth Century Odyssey from America to Africa* van Lisa A. Lindsay. In een speech van Alicia Garza, de initiatiefneemster van de Black Lives Matter-beweging, vond ik een aangrijpend citaat van Frederick Douglass, de Amerikaanse abolitionist en tijdgenoot van Charles King. Samen met de Amerikaanse onafhankelijkheids-verklaring en het relaas over de totstandkoming van de Volkenbond (zoals Margaret MacMillan het ons vertelt), vormt het citaat van Douglass de ruggengraat van de 'we the people'-speech van King in het stuk.

Ik schreef het stuk middenin een wereldwijde lockdown. De opvallende parallel met de Spaanse Griep viel moeilijk te ontwijken. Zowel Keynes, Wilson als Lloyd George vielen tijdens de vredesonderhandelingen ten prooi aan de griep. Keynes verhaalde hoe hij op zijn hotelkamer in le Majestic begon te ijlen en het idee kreeg dat zijn behangpapier tot leven kwam. Alle drie overleefden ze de griep, maar van president Wilson wordt gezegd dat hij na zijn herstel niet meer dezelfde was. Ook wordt een verband gelegd tussen de griep en de hersenbloeding die Wilson later dat jaar zou krijgen. Een boeiend overzicht, doorspekt met tal van sappige anekdotes, van hoe de griep om zich heen greep vond ik in *De Spaanse Griep* van Laura Spinney.

Dat de geschiedenis zo samenvloeit in Hôtel Majestic in het Parijs van 1919 vond ik erg inspirerend. Ik hoop dat het u evenzeer kan inspireren.

Stijn Devillé.

Vrede, Liefde & Vrijheid / Frieden, Liebe & Freiheit ging in het Duits in première op 30 juni 2021 in het Staatstheater Mainz (D) en in het Nederlands op 23 september 2021 in C-Mine te Genk, in een productie van Het nieuwstedelijk, Staatstheater Mainz en Theater im Bauturm Köln.

Met: Michaël Pas, Clara Cleymans en Prince Appiah in de Nederlandstalige versie en Michaël Pas, Lisa Eder en Serge Fouha in de Duitstalige versie.

Muziek: Geert Waegeman

Regie: Stijn Devillé

Conceptontwikkeling en research: Stijn Devillé & Els Theunis

Dramaturgie: Els Theunis, Jörg Vorhaben & René Michaelsen

Duitse vertaling: Uwe Dethier

Scenografie: Saskia Louwaard

Kostuumontwerp: Joëlle Meerbergen

Nederlandse opvoeringsrechten bij SABAM, Duitse opvoeringsrechten bij Drei Masken Verlag – München.

www.nieuwstedelijk.be

Stijn Devillé (1974) is theatermaker en directeur van theaterhuis Het nieuwstedelijk (Leuven, Hasselt, Genk). Hij studeerde Romaanse letteren en theaterwetenschap aan de KU Leuven en de Université d'Avignon en toneelregie aan het RITCS (Brussel). Met zijn gezelschap Braakland/ZheBilding won hij in 2011 de Cultuurprijs voor de Podiumkunsten van de Vlaamse Gemeenschap en de Tweejaarlijkse Cultuurprijs van de KU Leuven. Zijn stukken worden vertaald in het Engels, Frans en Duits en werden meermaals (internationaal) genomineerd en bekroond. Voor *Hitler is dood* ontving Devillé de Taalunie Toneelschrijfprijs 2009. *Leni & Susan* kreeg in 2015 de PublikumsPreis van de Internationale Stückemarkt Heidelberg (D). In 2017 werd de trilogie *Hebzucht, Angst & Hoop* gelauwerd met de Vijfjaarlijkse Prijs voor Podiumteksten van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. *Conversation with the Rain* kreeg in 2021 een Britse Eurodram Award.

www.stijndeville.be

Toneelwerk

*Vrede, liefde & vrijheid** – 2021
*Buffering** – 2020
*Geel Hesje** – 2019
*Gesprek met de regen** – 2018
*Groupe Diane** – 2016
*Hoop** – 2015
*Leni & Susan** – 2014
*Angst** – 2013
*Hebzucht** – 2012
*Hitler is dood** – 2009
Zoon – 2006
*Lev** – 2004
In Shatila – 2003
*La Dissection d'un Homme Armé** – 2002

Mitrajiet – 2001
Variaties – 1995

Samen met Adriaan Van Aken:
Burgherman – 2006 *Immaculata** – 2004
*Kaspar** – 2003
Vertigo – 2001

*Teksten verschenen bij De Nieuwe Toneelbibliotheek

HOOP

De gespeelde tekst kan verschillen van de tekst in deze brochure. De tekst van *Hoop* kwam tot stand dankzij een werkbeurs van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

De voorstelling gaat in première op 3 december in OPEK te Leuven, in regie van de auteur en in een productie van Het nieuwstedelijk (Leuven, Hasselt, Genk). De muziek is van Trijn Janssens, Geert Waegeman & Bert Hornikx.

Met Christophe Aussems, Lena Devillé, Maarten Ketels, Simone Milsdochter, Michaël Pas, Tom Van Bauwel, Bram Van Der Kelen, Erik Van Herreweghe & Sara Vertongen. Els Theunis staat in voor de dramaturgie, Natascha Pire voor de choreografie. Veerle Hasselman ontwerpt de kostuums.

Techniek en decorbouw onder leiding van Thomas Verachtert, Kishan Singh, Victor Thys en Stefan De Reese & Tom Buys (klanktechniek). Ellen Haesevoets (productieleiding), Tim Toubac (communicatie), Eefje Bosmans (dagelijkse leiding), Els Gennez (zakelijke leiding), Christel Dusoleil (externe relaties). Veel dank aan David Haljan en Peter Tom Jones.

Dit is een uitgave van Het nieuwstedelijk vzw. Opvoeringsrechten bij SABAM – © Stijn Devillé 2015.